

κοιμίζοντων ἑλληνικῶν πλοίων ὅλον σχεδὸν τὸν ἐν-
ταῦθα δαπανώμενον σῆτον.

Τὸν Οὐεσούιον παρέχοντα ἄφθονον ὕλην καὶ θεο-
λόγοις, καὶ ἀρχαιολόγοις, καὶ ὀρυκτολόγοις, καὶ φυ-
σιολόγοις, καὶ ζωγράφοις καὶ ποιηταῖς, ἐπεσκέφθη-
σαν ἐπίσημοι περιπηγηταὶ καὶ ἐξοχοὶ ἱστορικοί· διὰ
τοῦτο πλεῖστοί εἰσιν οἱ περὶ αὐτοῦ γράψαντες. Αἱ
πρὸς τὸν Τάκιτον ὅμως δύο ἐπιστολαὶ τοῦ νεωτέρου
Πλινίου (Plin. Libr. VI Epist. 16 καὶ 20), τοῦ ἐξ-
ιστοροῦντος μετὰ λεπτομερείας τὰ κατὰ τὴν πρώτην
τοῦ 79 τρομερὰν ἐκρήξιν καὶ τὸν ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ
θάνατον τοῦ θεοῦ του γέροντος Πλινίου, ἐνούμεναι
μετὰ συγγραφῶν νεαπολιτανῶν ἐπιστημόνων, ἀρκοῦσι
νὰ περιγράψωσι τὴν βιογραφίαν τοῦ πυριφλεγέθον-
τος τούτου.

Ὁ ἐπὶ τοσοῦτον ὅμως καταστρεπτικὸς Οὐεσούιος,
καταλιπάνας διὰ τῆς στάκτης καὶ τῶν κατερχομέ-
νων ὑλῶν τὰς γαίας τῆς Καμπανίας, κατέστησεν
αὐτὰς πλουσίαις τε καὶ καρποφόρους. Ὅσον συνε-
χέστεραι εἰσὶν αἱ ἐκρήξεις αἱ ἐκφέρουσαι ὕλας, το-
σοῦτον δαψιλέστερα καὶ πολυπληθέστερα τὰ προϊ-
όντα τῶν περὶ αὐτὸν γαιῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Στρά-
βων λέγει· «Τάχα δὲ καὶ τῆς εὐκαρπίας τῆς κύκλω
τοῦτ' αἴτιον, ὥστερ ἐν τῇ Κατάνῃ, φασὶ, τὸ κατα-
τεφρωθὲν μέρος ἐκ τῆς σποδοῦ τῆς ἀνενεχθείσης
ὑπὸ τοῦ Αἰτνέου πυρὸς εὐάμπελον τὴν γῆν ἐποίη-
σεν. ἔχει μὲν γὰρ τὸ λιπαῖνον καὶ τὴν ἐκपुरουμέ-
νην βῶλον καὶ τὴν ἐκφέρουσιν τοὺς καρπούς. Πλεο-
νάζουσα μὲν οὖν τῷ λίπει πρὸς ἐκπύρωσιν ἐπιτή-
δειον, καθάπερ ἡ θειώδης πᾶσα, ἐξικμασθεῖσα δὲ
καὶ λαβοῦσα σθέσιν καὶ ἐκτέφρωσιν εἰς καρπογονίαν
μετέβαλε. » Στρ. 247.

Ἐπλούτισεν εἰσέτι καὶ τὴν ὀρυκτολογίαν διὰ παν-
τοδαπῶν λίθων· ἐκ δὲ τινος εἵδους λάβας κατεργά-
ζονται ἤδη ἐν Νεαπόλει μετὰ θαυμαστῆς λεπτουρ-
γίας θήκαι, περιδέραια, βραχιόνια, ἐνώτια καὶ πλεί-
στα ἕτερα ἔργα, τιμώμενα ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Οὐεσούιου περὶ τὴν ἀνα-
τολὴν τοῦ ἡλίου θέα εἶναι θαυμασία, ἔνεκα τῆς
τοπογραφικῆς καὶ μηχανικῆς τοῦ ὄρους θέσεως.
Ἐντεῦθεν ὁρᾷ τις τὴν τυρρηνικὴν θάλασσαν, ἐν ᾗ σπο-
ραδικῶς ἐπιπλέουσιν ὠραιόταται νῆσοι, ἐπίσημοι
τινὲς διὰ τὰ μεταλλικὰ λουτρά των ὡς ἡ Ἰσχία,
τινὲς δὲ διὰ φυσικὰ τινα φαινόμενα ὡς ἡ Κάπρη ἡ
ἔχουσα τὴν Grotta Azzurra. Ἐντεῦθεν βλέπει τις
τὸν Πυσιίλυπον, εἰς ὃν πρὸ τῆς μηχανητικῆς πυξίδος
οἱ θαλασσοποροῦντες, μετὰ πολυήμερον καὶ τρικυ-
μιώδη πλοῦν, κατέπαυσεν τὰς λύπας των· τὴν πολυ-
μέγαρον καὶ ἀμφιθεατρικῶς κειμένην Νεάπολιν·
αὐτὸς καταφύτους λόφους καὶ πεδιάδας τῆς Καμπαν-
ίας, τὰς κεκοσμημένας διὰ πολλῶν ἐπαύλεων καὶ
διαβρεχομένας ὑπὸ τοῦ Σάρνου· τὴν σειρὰν τῶν Ἀ-

πεννίνων, ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξέρχεται
μεγαλοπρεπῶς ὁ ἥλιος· ἐπὶ τέλους τὰς εἰς τοὺς πρό-
ποδας τοῦ ὄρους πόλεις Portici, Torre del Greco,
καὶ Torre Annunziata, τῶν ὀρέων οὐδεὶς ἐπισκε-
πτόμενος τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, δύναται νὰ ἐγγυη-
θῇ τὴν ἀσφάλειαν ἀπὸ τὸν ὀργίλον καὶ ἰδιότροπον
Οὐεσούιον. Πάντες οὖν οἱ ἀναβαίνοντες αὐτὸν, καὶ
τοὶ δύσβητον καὶ πολύμοχθον, μαγεύονται ὑπὸ τῆς
ἀνεκφράστου ταύτης θέας.

Πρὸ τινος χρόνου Ἑλληνίς τις, διακεκριμένης ἀ-
γωγῆς, διατρίβουσα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ Κυρία Α... μοὶ
ἔλεγεν «εἰμὶ ἀπηνυδησμένη· χθὲς ἀνέβην περὶ τὸν
Οὐεσούιον ἕως εἰς τὴν κορυφὴν, φαίνεται μοι νὰ
καίωσιν εἰσέτι οἱ πόδες μου· πλὴν εὐχαριστήθην.—
Τί; ἀνέκραξα. — Ναὶ, ἀνέβην περὶ, μοὶ ἀπήντησε,
μὴ ἀνεχομένη νὰ ἀκούω τὰς Ἀγγλίδας κομπορρη-
μονούσας ὅτι μόναι αὐταὶ τολμῶσι νὰ ἀναβαίνωσι
τὸν δύσβητον καὶ ἀκροσφαλῆ Οὐεσούιον. » Ἐπήνεσεν
τῆς εὐγενοῦς ταύτης Ἑλληνίδος τὴν ἐθνικὴν ὑπερη-
φάνειαν

Τὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὑφesiείοις παρακολου-
θοῦντα φυσικὰ φαινόμενα, συμβαίνουν καὶ εἰς τὰς
ἐκρήξεις τοῦ Οὐεσούιου· διότι μετὰ τὰς ἐκρήξεις,
ἐνῷ μακρόθεν ὁ ὀρίζων εἶναι καθαρὸς καὶ ἀνέφελος,
περὶ τὸ ὄρος συμβαίνουν τρικυμῖαι, καταιγίδες,
θύελλαι, λαίλαπες, ῥαγδαῖαι καὶ ἄφθονοι βροχαί, αἰ-
τινες καὶ ἀνθρώπους πολλάκις ἐθανάτωσαν, καὶ οἰ-
κίας κατηδάφισαν, καὶ κτήματα κατεπλημύρισαν.

Ὁ Οὐεσούιος ὑπὸ τὴν ὀρυκτολογικὴν ἐποψιν θεω-
ρούμενος, προσήνεγκεν ἀνεξαντλήτους ἐπιστημονικὰς
εἰδήσεις. Ὁ ἐπεξερχόμενος τὸν Γ. Δε-Βόττην, τὸν
ἀδελφὸν Βρεῖσλάκ καὶ πλείστους ἄλλους πληροφορεῖται
περὶ τούτου.

Ὁ Οὐεσούιος ἀπὸ τοῦ 1862 ἤρμεν, καὶ ἀπὸ ἐνὸς
ἔτους οὔτε καὶν καπνίζει. Τὸ ὑφesiεῖον τοῦτο ὁσά-
κις ἐκρήγνυται εὐεργετεῖ μέγα μέρος τῆς Εὐρώπης
καὶ κατ'ἐξοχὴν τὴν Ἑλλάδα, μεθ' ἧς δι' ὑπονόμων θὰ
συνδέεται· διότι ἡρεμοῦντος αὐτοῦ ἡ ἡμετέρα χειρ-
σόνητος, μετὰ τῶν παρκακειμένων αὐτῇ νήσων, ὑπὸ
σεισμῶν καὶ καταστρεπτικῶν σεισμῶν ἔπαθε.

Ν. ΚΑΤΡΑΜΗΣ Ἀρχιμανδρίτης
τῆς ἐν Νεαπόλει Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἀξιότιμε φίλε,

Ἐν τινι παρὰ τὴν πόλιν ἡμῶν τουρκικῷ νεκροτα-
φείῳ εὗρον κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος τὴν ἐπομένην
ἐπιγραφὴν, ἥτις φαίνεται οὕσα τῆς ἐποχῆς, ἐν ᾗ
εἰσέτι ἐπεκράτει ἐν τῇ Βυζαντινῇ Αὐτοκρατορίᾳ ἡ

ἐπίσημος λατινική γλῶσσά, χάριν γοῦν ἐπιστημότητος.

MANIBVS

... PALATINAM ...

... ENS IBVS VINDIEB ...

MIGENIANVS FRATRI ...

ATERFILIO PIENTISSIMO

(Κ)ΑΤΑΧΘΟΝΙΟΙΣ

... ΠΑΛΑΤΙΝΑΜΑΡΤΙΑΛΙ... ΖΙ

ΕΡΑΣΗ... ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΛΑΜ

ΚΑΙΣΙΔΟΤΙΑ ΠΡΕΙΜΙΓΕΝ ...

... ΧΑΙΡΕ ΠΑΡΟΔΕΙΤΑ

ΟΔΕΙΤΑ (ἡ τελευταία λέξις εἶναι μεταγενεστέρα προσθήκη ἐξ ἀντιγράψης τῆς προηγουμένης γενομένη ὑπὸ τινος ἀργοῦ παροδίου.)

Εὐτύχημα ἀληθῶς μέγα εἶναι, ὅτι ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἐφείσατο τοιούτων τινῶν λειψάνων τῶν σκοτεινῶν τοῦ παρελθόντος ἐποχῶν, ἅπερ, καί τοι ἄτελλῃ ἔτι καὶ μικρὰ τὰ ἤδη εὐρεθέντα, ἐν ὁμῶς τεκμηριοῦσιν, ὅτι «καὶ ἡ μεσογαία καὶ δυτικὴ Θράκη ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑφ' Ἑλλήνων οἰκισθεῖσα, Ἑλληνας διετέλεσε τρέφουσα διὰ παντός.» Τῷ ὄντι, ἂν ἐπιγραφὰι μόνον τῇ λαμπρᾷ τῆς Ἑλλάδος ἐποχῇ ἀνήκουσαι, ἀνευρίσκοντο ἐνταῦθα, ἥθελέ τις ὑπολάβει, ὅτι ἐν ὠρισμένῳ τινὶ χρόνῳ ἐπεκράτησε διὰ τινῶν ἀποικίων ἢ ἄλλως ὁ ἑλληνισμὸς ἐνταῦθα, καὶ ἐν χρόνοις ὑστέροις ἡ χώρα ἐδαρθεαυθῆ ἢ γοῦν ἐσθλαβώθη. Ἡ ἀνακάλυψις ὁμῶς ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν ἀνηκουσῶν εἰς πάσας τὰς ἐποχάς, τὴν πρὸ Χριστοῦ (ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου), τὴν ἀμέσως μ. Χ. ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων μέχρι Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ μετ' αὐτὸν μέχρι ἀλώσεως καὶ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἔτι δὲ ἡ διατήρησις πλείστων ἄλλων μνημείων ἑλληνικῶν καὶ ἑλλ. τέχνης, ἀγαλμάτων, ἀναγλύφων, κιόνων, ἐρειπίων νηῶν κλπ., μαρτυροῦσιν, εἰς τὸ πείσμα μυρίων (καὶ ἀληθῶς δὲν εἶναι εἰς) Φαλμερόαυέρων, τὴν ἐνταῦθα διὰ παντὸς τοῦ χρόνου διαβίωσιν καὶ ὑπαρξίν ἑλληνισμοῦ, καὶ ἑλληνισμοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀκμαίου, ὃν δὲν πιστεύομεν νὰ δυνήθῃ νὰ ἐξαφανίσῃ ἢ ἑώλος ὑπὸ τῶν βουλγαριστῶν μεταβάπτισις τῆς γηραιᾶς Φιλιππουπόλεως εἰς Πλώδιδιφ!, ἣν καθηγίασε καὶ ἡ Αὐτοῦ Πανιερότης ὁ πρόην Ξάνθης Πανάρετος, ὅστις Φιλιππουπόλεως μὲν τιτλοφορεῖται, εἰς Πλώδιδιφ ὁμῶς ἐπιστέλλει ἐκ Φαναρίου, ἐνθα πρὸ ἐπταετίας διατρέβει!!!

Καὶ μήπως ἐν Φιλιππουπόλει μόνον εὐρίσκονται τοιαῦτα ἑλληνικὰ τεκμήρια; Ἐν Ζααρᾷ, ἐν Χάσκιού, ἐν Βησσαπάρᾳ (Τατάρ-Παζαρτζήκι), ἐν Στενιμάχω πλείστα ἀνευρίσκονται, ἐξ ὧν τινὰ ἐδημοσιεύθησαν

κατὰ καιροῦς ἐν τῇ Πανδώρα· ἀλλὰ ταῦτα οὐδὲ πολλοστὸν μέρος εἶναι τῶν ἐν τῇ γῇ τεθαρμένων.

Καὶ ὁμῶς λαοπλάνοι πολλοὶ καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθροί, ὅργανα δὲ μισητᾶ ξένων ἐκδιουργιών καὶ συμφερόντων, ὠρελούμενοι ἐκ τῆς ἐν τοῖς χωρίοις ἐπικρατήσεως τῆς βουλγαρικῆς λεγομένης γλώσσης, καὶ συμπεριλαμβάνοντες τοὺς Θράκας ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ μετὰ τοὺς ἐν τῇ Κάτω Μοισίᾳ μιγάδας Βουλγάρους, πειρῶνται νὰ παραπείθωσι τοὺς ἀπλοικοὺς κατοίκους τῶν χωρῶν τούτων, ὅτι εἶναι Βούλγαροι ἢ Σλάβοι, καὶ προτρέπονται αὐτοὺς νὰ μισώσι τοὺς Ἕλληνας, νὰ προγράψωσι τὴν ἑλ. γλῶσσαν καὶ ἱστορίαν, ν' ἀποστατώσῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ νὰ μεταβάλλωνται εἰς Βουλγάρους, ταῦτ' οὖν εἰπεῖν Χυδαίους (α). Οὐκ ὀλίγοι δὲ ἄτυχῶς γίνονται θύματα τῆς πλάνης καὶ τῆς νέας ταύτης δημαγωγίας, καὶ σπεύδουσι πρὸς τὴν αὐτοκτονίαν τὴν ἐθνικὴν! Ὅπερ δὲ λυπηρότατον, καὶ τινες τῶν σαφῶν Εὐρωπαϊῶν οὐ μόνον συμφωνοῦσιν ἐξ ἐπιπολαιότητος τοῦτοις τοῖς λαοπλάνοις, ἀλλὰ καὶ ὑποβοηθοῦσιν αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον τῆς ὀλεθρίας διαιρέσεως καὶ ἐπεκτάσεως τοῦ λεγομένου πανσλαβισμοῦ.

Καὶ οἱ μὲν τὰ τοιαῦτα πρεσβεύοντες ἔχουσι δίκαιον τὴν γλῶσσαν νὰ θεωρῶσιν ὡς μόνον γνώρισμα ἐθνότητος ἐναντίον πάσης ἱστορικῆς διαμαρτυρήσεως· ἀλλὰ συμφέρει ἄρά γε καὶ τοῖς Εὐρωπαϊοῖς τὸ σόφισμα τοῦτο; Τότε τίνας ἐθνότητάς εἰσιν οἱ Βέλγοι καὶ οἱ Ἕλβετοί; ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Βούλγαροι εἰς τίνα ἐθνότητα ἀνήκουσιν, ἀφοῦ πασίγνωστον εἶναι ὅτι σλαβικῆς καταγωγῆς δὲν εἶναι, πλὴν ὅτι λαλοῦσι διαφθαρμένην τινὰ σλαβικὴν διάλεκτον; Δὲν πιστεύομεν μέχρι τέλους νὰ εὐδοκιμήτῃ τὸ ψεῦδος.

Παντὸς ἐπικίνου ἀνώτερος εἶναι ὁ φιλογενὴς Ἀρχιμανδρίτης Κ. Εὐγ. Ξηροποταμηνὸς, θέμενος μετὰ τὸν τῶν διαγωνισμάτων αὐτοῦ ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν Περιγραφὴν τῆς Θράκης. Ἐκ τοιαύτης ἐπιστημονικῆς περιγραφῆς μέγα φῶς δύναται νὰ ἐκχυθῇ εἰς τὰ τῆς χώρας τούτης, ἣτις κινδυνεύει κυριολεκτικῶς νὰ γείνη «Μοισῶν Λεία.» Ἐρῶσα.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1867.

ΒΛ. Γ. ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ.

(α) Πιθανωτέρα παραγωγή τῆς λέξεως Βούλγαρος εἶναι ἴσως παρὰ τὸ vulgus (ὄχλος). Ἀν δὲ ἡ χυδαίότης ἀποτελεῖ ἐθνότητα φαγιάσθητε τὴν πληθὺν αὐτῆς!...